

PRESS RELEASE

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE

Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych
Posiedzenie Nadzwyczajne na temat Światowego Problemu Narkotykowego
Nowy Jork, 8-10 czerwca 1998 Roku

OGRANICZENIE POPYTU NA NARKOTYKI

Konfiskaty, naloty policyjne, oraz wszelkiego rodzaju akcje policyjne stanowią główną część polityki antynarkotykowej ale leczenie i rehabilitacja są równie ważne w walce z problemem narkotykowym. „Dostawa i popyt są równorzędnie złe, muszą być atakowane jednocześnie i z takim samym impetem i przekonaniem”, mówi Pino Arlacchi, Dyrektor Wykonawczy Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków. „Jeśli chcemy zagwarantować trwały sukces walki z narkotykami, najważniejsze jest obniżenie popytu”. Nadszedł czas na zbalansowanie wysiłków podejmowanych w walce z narkotykami. W lutym 1998 roku prezydent Stanów Zjednoczonych, Bill Clinton, wyznaczył rok 2007 jako rok, do którego popyt na narkotyki powinien być zmniejszony o połowę. Osiągnięto światowe porozumienie w kwestii konieczności zwiększenia wysiłków zmierzających do rozpoznania, zrozumienia i ograniczenia popytu na narkotyki.

Kraje rozwijające się, produkujące narkotyki, są coraz bardziej świadome faktu, że rośnie procent osób uzależnionych od narkotyków w tych krajach. Rośnie liczba osób uzależnionych od heroiny w krajach produkujących największe ilości opium, takich jak Afganistan i Myanmar. W krajach Europy Wschodniej oraz byłego krajach byłego Związku Radzieckiego, gdzie problem narkotykowy praktycznie nie istniał w czasach komunizmu, staje się on w chwili obecnej coraz poważniejszy. Zgodnie z danymi pochodzącymi z ankiet, liczba osób regularnie zażywających narkotyki w krajach Federacji Rosyjskiej szacuje się na 2 mln. Jak wynika z danych Międzynarodowej Komisji Kontroli Narkotyków, na Ukrainie, liczba zarejestrowanych osób zażywających narkotyki wzrosła z 8.000 w roku 1992, do 65.000 w roku 1996.

Kraje zachodnie, w których obserwuje się wzrost uzależnienia od narkotyków, najbardziej obawiają się nowych narkotyków syntetycznych, takich jak meta-amfetamina. Ograniczenie popytu jest jednym z sześciu zagadnień priorytetowych, które zostaną omówione na posiedzeniu nadzwyczajnym Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych poświęconemu światowemu problemowi narkotykowemu, które odbędzie się w Nowym Jorku, w dniach 8-10 czerwca 1998 roku.

Docieranie do młodzieży

Kampanie prewencyjne skierowane są głównie do młodzieży, z uwagi na realną możliwość obniżenia dolnej granicy wieku, w którym rozpoczyna się zażywanie narkotyków. Inne grupy docelowe to kobiety, mniejszości społeczne, dzieci ulicy, robotnicy i więźniowie, wszyscy mający specjalne potrzeby i wymagania.

„Kiedy zaczyna się wdrażanie strategii edukacyjnych, nie można spodziewać się wyników za rok, czy nawet dwa lata”, mówi Arlacchi. „Trzeba zrozumieć, że wyniki stosowania programów edukacyjnych widoczne będą dopiero po latach wyłożonej pracy. Nie są to wyniki natychmiastowe, ale za to trwałe”.

Na całym świecie działania podejmowane w szkołach, zwłaszcza w szkołach średnich, są najczęstszą formą przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków.

Najskuteczniejsze programy to takie, które przynoszą trwałe efekty, takie, które dopasowane są do otaczającej rzeczywistości. Konieczne jest również dotarcie do tej młodzieży, która nie uczęszcza do szkoły. Często pomocne są tu działania skierowane do grup młodych ludzi mieszkających na ulicy. Dokonano znacznego postępu w dziedzinie tworzenia skutecznych

programów edukacyjnych, które nie opierają się już wyłącznie na doraźnych działaniach antynarkotykowych, a raczej koncentrują się na kampaniach pro-zdrowotnych i szkoleniach w zakresie promowania właściwego stylu życia. Rekreacja, sport oraz działania pro-społeczne są alternatywą dla zażywania narkotyków. Działania te pozwalają na zbudowanie pewności siebie i wyrabianie w młodzieży umiejętności rozwiązywania problemów i właściwej komunikacji. Wszystko to odzwierciedla rosnąca świadomość ograniczeń i niedoskonałości kampanii prowadzonych w przeszłości, które nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, zwłaszcza w odniesieniu do uczniów.

Wielu pedagogów promowało pogląd, że uczniowie są grupą niezwykle chłonną na informacje. O ile prawdziwe i rzetelne informacje są bez wątpienia potrzebne, o tyle nowe podejście do problemu narkotykowego nie ogranicza się już tylko do prowadzenia wykładów dla studentów, oferuje natomiast nowe możliwości.

„Szkolenia pomagają dzieciom rozwijać umiejętności społeczne, tak, aby były w stanie stawić czoło sytuacjom stresogennym i przeciwstawić się presji otoczenia, które promuje zazwyczaj pewne typy zachowań, takie jak seks bez zabezpieczenia, przypadkowe zachodzenie w ciążę, zażywanie narkotyków i przestępczość wśród nieletnich”, mówi przedstawiciel Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków. „Zagadnienie to nie polega na dostarczaniu informacji, ale raczej na pokazywaniu metod przeciwstawiania się namowom do zażywania narkotyków”. Programy te, oparte na teorii nauczania społeczeństwa, uczą dzieci jak przeciwstawiać się presji wywieranej na nie przez otoczenie, i nie dać się namówić na palenie, picie i używanie narkotyków. Oddźwięk tych programów jest o wiele większy niż w przypadku działań prewencyjnych nakierowanych na rodzinę, media i społeczności lokalne, zmierzających do zniechęcenia do zażywania narkotyków. Kolejnym problemem są programy prewencyjne, które skupiają się w głównej mierze na problemach, jakie napotykają kobiety i dziewczynki szukające rady, informacji i sposobów leczenia z uzależnienia. W Kongo powołano specjalne fundacje matki i dziecka, których zadaniem jest pomaganie młodym dziewczynom w radzeniu sobie z problemem narkotykowym; w Zairze prowadzona jest medialna kampania antynarkotykowa skierowana do kobiet. Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków zapoczątkował program skierowany do ośmiu krajów afrykańskich, wprowadzający elementy polityki antynarkotykowej do badań, jakim poddaje się kobiety i projektów interwencyjnych przeznaczonych dla kobiet i dziewczynek.

Kampanie medialne

Mimo szerokiego stosowania, kampanie w mediach przynoszą znikome efekty w zakresie zmiany zachowań. Niektóre z nich skierowane są do niewłaściwych grup społecznych. Są jednak potrzebne, gdyż można je wykorzystać do podniesienia świadomości, nie tylko w zakresie niebezpieczeństw jakie wiążą się z zażywaniem narkotyków ale także niebezpieczeństw związanych z takimi praktykami jak wstrzykiwanie narkotyków. Owocna kampania medialna prowadzona w Brazylii, opracowana w celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń wirusem HIV wynikających z zażywania narkotyków i przypadkowych kontaktów seksualnych, działa w okresie Karnawału, kiedy to promuje się używanie prezerwatyw. Kampania przygotowana przez Ministerstwo Zdrowia Brazylii, promuje używanie prezerwatyw, szczególnie podczas okresu zabaw Karnawału Brazylijskiego.

Stworzenie skutecznej kampanii antynarkotykowej nie jest łatwe. Ale eksperci pracujący nad tym, twierdzą, że mentorskie, przerysowane i agresywne reklamy, skazane są na porażkę. „Hasło ‘Nie ćpaj’ nie jest skuteczne, ponieważ młodzi ludzie mogą zinterpretować je jako nakaz dorosłych, przeciwko którym się buntują”, twierdzi Jukka Sailas, z Programu Badania Substancji Uzależniających Światowej Organizacji Zdrowia.

Szczególą troską terapeutów i ekspertów zajmujących się problemem narkotykowym jest fakt, że młodzi ludzie są coraz częściej atakowani hasłami nawołującymi do zażywania narkotyków. Narkotyki są często przedstawiane jako cudowne leki na wszystko, w piosenkach młodzieżowych, na filmach, a nawet w reklamach. Potwierdza to na przykład, szeroko obecnie reklamowany makijaż pod nazwą „heroinowa królowa”, dzięki któremu, modelki wyglądają jak

narkomanki na głodzie. Za pomocą mediów, wizerunek ten dociera do młodzieży całego świata, co martwi Międzynarodową Komisję Kontroli Narkotyków, która zajmuje się monitorowaniem sytuacji na rynkach narkotykowych całego świata. W raporcie z roku 1997, Komisja nakłania Rządy Krajów Członkowskich do nawiązywania kontaktów z gwiazdami muzyki i sportu, oraz wykorzystywania ich wizerunku do promowania pop kultury, w której zażywanie narkotyków nie jest w modzie.

Sprzeczne hasła, promowanie narkotyków oraz jednocześnie prowadzenie kampanii antynarkotykowych powoduje ośłupienie młodzieży. „Ważne jest, aby dostarczać wiarygodne informacje, oraz zaakceptować fakt, że młodzież będzie dokonywać własnych wyborów”, mówi przedstawiciel Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków. „Najlepszą rzeczą jaką możemy zrobić jest rozpowszechnianie wiarygodnych informacji, oraz proponowanie alternatywnych, zdrowych zachowań”.

Konieczne jest połączenie kampanii medialnych z wysiłkami, jakie podejmują społeczności międzynarodowe, a także programami terapeutycznymi. Wiedząc o tym, władze Stanów Zjednoczonych połączyły pięcioczęściowy serial mówiący o uzależnieniach, wprowadzony na antenę w roku 1998, z kampanią krajową mającą na celu informowanie ludzi i angażowanie ich w działania zmierzające do określania problemów związanych z uzależnieniami, docierającą do ich domów, szkół i miejsc pracy.

Leczenie i rehabilitacja

„Uzależnienie jest przede wszystkim schorzeniem mózgu”, mówi Dr. Alan Leshner, Dyrektor Krajowego Instytutu Badania Uzależnień Stanów Zjednoczonych. „Schorzenie to jest zbyt skomplikowane, aby można je było wyleczyć za pomocą jednego leku”, ostrzega. Nowoczesna technologia, pokazująca w jaki sposób mózg reaguje na zażywanie narkotyków przyczyniła się do lepszego zrozumienia na czym polega uzależnienie.

„Uzależnienie jest przewlekłym, powracającym stanem dysfunkcji mózgu” mówi Dr. Leshner. „To nie tak, jak ze złamaniem kości. Bardziej przypomina to zachorowanie na cukrzycę, lub nadciśnienie, w przypadku których może zaistnieć, lub istnieje, ryzyko nawrotu”.

Faktem jest, że często oczekiwania terapeutów względem pacjentów są zbyt wysokie. Badania skuteczności leczenia pokazują, że w Europie i Ameryce Północnej, znaczny odsetek osób powraca do nałogu w okresie trzech miesięcy po zakończeniu leczenia. Eksperci twierdzą jednak, że nawrót nie powinien być traktowany jako porażka, ale raczej jako krok na drodze do wyzdrowienia.

„Ostrożne i systematyczne badania skuteczności leczenia z uzależnienia od różnych substancji psychoaktywnych dowodzą, że leczenie istotnie przynosi skutki, pomimo krążącej obiegowej opinii, że jest inaczej”, mówi Jukka Sailas. „Ocenie poddano zarówno leczenie farmakologiczne, jak i nie farmakologiczne i dowiedziono ich skuteczności. „Liczbę zachorowań i zgonów spowodowanych zażywaniem substancji psycho-aktywnych, można ograniczyć przez wprowadzenie strategii, które nie koncentrują się głównie na zaprzestaniu zażywania narkotyków, ale przede wszystkim na ograniczeniu szkodliwego wpływu narkotyków na zdrowie”.

Mimo istnienia licznych programów terapeutycznych, nadal istnieje potrzeba skrócenia procesu leczenia, podniesienia kwalifikacji terapeutów, bardziej zindywidualizowanej terapii, oraz koncentracji na przygotowaniu pacjentów do niezależnego życia po zakończeniu leczenia. Programy zastępcze i alternatywne, takie jak terapia metadonowa dla osób uzależnionych od heroiny, stosowane są w wielu krajach. Jak dotąd, nie opracowano jednak terapii zastępczej dla osób uzależnionych od kokainy czy amfetaminy. Doświadczenie pokazuje, że programy zastępcze są trudne do przeprowadzenia w krajach rozwijających się, z powodu ich wysokiego kosztu. Najlepszą terapią jest terapia zmuszająca uzależnionych do szukania pomocy. Terapia idealna powinna obejmować doradztwo, motywowanie, leczenie farmakologiczne, rehabilitację i integrację społeczną. Programy leczenia uzależnień powinny być zindywidualizowane i dostosowane do osobistej sytuacji pacjenta, oraz jego problemów. Tam, gdzie jest to konieczne, leczenie powinno obejmować także członków rodziny osoby uzależnionej. Należy stworzyć ośrodki, w których osoby uzależnione od narkotyków mogłyby

się nauczyć właściwego stylu życia. Ruchy młodzieżowe, kluby sportowe i organizacje religijne mogą pomóc tym ludziom pozostać w środowisku wolnym od narkotyków. Środowiskiem w którym jest najwięcej osób uzależnionych od narkotyków są więzienia.

Jednak odosobnienie nie rozwiązuje problemu. Jeśli nasze wysiłki zmierzające do ograniczenia popytu na narkotyki - oraz rozprzestrzeniania się wirusa HIV/AIDS - mają być skuteczne, muszą obejmować programy leczenia i rehabilitacji więźniów uzależnionych od narkotyków. Terapeuci zajmujący się leczeniem uzależnień w więzieniach wierzą, że działania takie doprowadzą do przerwania błędnego koła uzależnienia, przestępczości i odosobnienia.

W większości krajów rozwijających się, polityka antynarkotykowa obejmuje przede wszystkim duże miasta, podczas gdy najbardziej podstawowe usługi medyczne ograniczone są przez brak źródeł ich finansowania. Wiedza tradycyjna, oraz niekonwencjonalne metody leczenia, są często źródłem metod leczenia uzależnień. Tradycyjne metody leczenia są szczególnie rozpowszechnione w Azji i Afryce. Praktyki rytualne i symboliczne polegają na wypowiedaniu zaklęć, inwokacjach, oraz wielu innych formach oczyszczania fizycznego i psychicznego; odgrywane są również sceny śmierci i ponownych narodzin. Mieszanki ziołowe powodujące wymioty i biegunki, używane są do udrożnienia i oczyszczenia organizmu z substancji toksycznych, po których stosuje się picie lub kąpiel w ziołach, masaż i fizykoterapię. Odbywa się również spowiedź, ślubowanie i poświęcenie osoby leczonej w celu uwolnienia jej od uzależnienia.

Joga i inne tradycyjne praktyki, takie jak homeopatia, medytacja transcendentna, stosowane są także przez praktyków zachodnich. Czasami tradycyjne praktyki Wschodu i Zachodu łączy się, tak jak ma to miejsce w Hong Kongu, gdzie terapia metadonowa prowadzona jest w krótkim okresie czasu, a po niej następuje leczenie metodą tradycyjnie stosowaną w klasztorach buddyjskich. Mnisi zalecają stosowanie ziół, zapewniają przewodnictwo duchowe i zachęcają do medytacji oraz składania ślubów abstynencji.

Mimo, że nie prowadzi się badań nad tym zagadnieniem, ogólnie panuje przekonanie, iż tradycyjne praktyki duchowe stosowane w leczeniu uzależnień są tak samo skuteczne jak zachodnie metody leczenia. Większość ekspertów wie, że u różnych pacjentów skutkują różne metody leczenia.

Podsumowując, sukces lub przegrana programów leczenia uzależnień od narkotyków zależy od wielu wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na uzależnionego. Dla niektórych z nich najlepsza jest całkowita abstynencja. Dla innych, powolne ograniczanie dawek poparte psychoterapią. Niektórzy potrzebują bata nad głową, inni wsparcia rodziny.

Im dłużej pomaga się osobie uzależnionej, tym większe są szanse na wyzdrowienie. Badania prowadzone w ostatnich trzech latach w Hong Kongu pokazały, że uzależnieni uczestniczący w spotkaniach grup samopomocowych pozostają dłużej wolni od nałogu po ostatnim nawrocie niż ci, którzy takiego wsparcia nie otrzymują.

Rola Agencji Narodów Zjednoczonych

Jako, że lata dziewięćdziesiąte, zwane Dekadą walki z Uzależnieniem od Narkotyków zbliżają się do końca, Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych odbędzie posiedzenie nadzwyczajne poświęcone światowemu problemowi narkotykowemu w dniach 8-10 czerwca, 1998, które będzie miało miejsce w Nowym Jorku. Deklaracja przyjęta na tym posiedzeniu, zobowiązywać będzie Rządy Krajów Członkowskich do ustanowienia nowych lub poszerzenia już istniejących, programów zmierzających do ograniczenia popytu na narkotyki, do roku 2003, oraz do osiągnięcia wymiernych sukcesów do roku 2008. Deklaracja zawiera wytyczne, jakimi Rządy Krajów Członkowskich powinny się posłużyć przy opracowywaniu skutecznych metod prewencyjnych, sposobów leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, oraz wzywa do określenia właściwych źródeł finansowania tych programów. „Po raz pierwszy, kraje świata w takim stopniu skupiają się na ograniczeniu popytu i dostaw narkotyków”, mówi Arlacchi.

We współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia, Międzynarodową Organizacją Prawną, Funduszem na Rzecz Dzieci Narodów Zjednoczonych, Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, oraz Funduszem na Rzecz Ludności, Wiedeńskie Centrum Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków zbiera informacje dotyczące

skuteczności różnych działań prewencyjnych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz analizuje, które programy przynoszą najlepsze rezultaty. Określa również alternatywne metody leczenia, które skutkują w określonych okolicznościach społecznych i kulturowych. Poprzez 22 biura lokalne Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków zapewnia pomoc techniczną oraz przekazuje uzyskane informacje ekspertom pracującym w organizacjach rządowych i pozarządowych.

W celu opracowania skutecznych metod ograniczenia popytu na narkotyki, Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków wzywa do określenia natury i zakresu problemu zażywania narkotyków w poszczególnych krajach i regionach. Opracowano zarys planu oceny sytuacji. Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli narkotyków koordynuje także Międzynarodowy System Oceny Sytuacji Rynku Narkotykowego, który jest światowym zapleczem dostarczającym informacji na ten temat.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt z: Departamentem Informacji Społecznej Narodów Zjednoczonych, Bill Hass tel. (212) 963-0353, Ann Marie Erb, tel. (212) 963-5851 lub Tim Wall (212) 963-1887 Fax: (212) 963-1186, Sandro Tucci, Rzecznik Prasowy, Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków, Wiedeńskie Centrum Międzynarodowe, Pokój E 1448, P.O. Box 500, A-1400 Wiedeń, Austria, Tel: (431) 21345-5629, Fax: (431) 21345-5931